

Nedaří se vám v paneláku bonsaje?

A přesto byste rádi "něco takového" ve svém bytě pěstovali? Zkuste to se sukulenty! Tyto nenáročné, exoticky vyhlížející a často nádherně kvetoucí rostliny nevelkého vzrůstu nejenže zvládnou "přívally vaší tvořivosti", ale také jim nevadí suché a často horké klima panelového bytu. Stejně tak není problém, že nejste zkušený pěstitel nebo snad dlouholetý bonsajista. Při dodržení několika jednoduchých zásad dokáže vypěstovat originální "stromek" či vytvořit kompozici několika kaktusů v netradiční misce i úplný začátečník. Co vlastně jsou ty sukulenty? Sukulence je zjednodušeně řečeno schopnost rostliny zásobit se vodou pro období sucha (například váš odjezd na dovolenou). Do této skupiny se řadí rostliny různých rodů a čeledí, které se zpravidla vyvinuly ve velmi slunných a suchých oblastech, jako například kaktusy ve střední části amerického kontinentu, nebo mnoho "listových" druhů na kontinentě africkém.

Jak na sukulenty

- **Teplota:** většina u nás běžně pěstovaných druhů velmi dobře snáší krátkodobé výkyvy teploty (půl dne) v rozmezí asi 5 - 40 stupňů Celsia. Ideální teplota pro pěstování je asi 15 - 25 stupňů Celsia, pro zimování 10 - 20 stupňů Celsia.
- **Světlo:** čím více tím lépe. V bytě nejpěkněji porostou a pokvetou přímo na parapetu. V létě mohou být umístěny na balkóně nebo zahradě, pak je ale vhodné přistínění před poledním slunečním úpalem.
- **Voda:** zalévání je potřeba přizpůsobit především teplotě, míře přímého slunečního svitu (který půdu i rostlinu intenzivně vysušuje) a velikosti misky (větší miska déle prosychá). Kořeny sukulentních rostlin odpovídají klimatu, ve kterém se vyvinuly. Jsou schopné využít i velmi malou vlhkost v půdě (písku a kamení), díky tomu jsou však náchylnější k zahnutí kořenů při dlouhotrvajícím přemokření. Ve většině bytů však častěji trpí suchem, neboť se lidé bojí je více zalévat, aby je nepřelili. Obzvláště v horkých, slunných obdobích a pak také v zimě, zůstanou-li v často přetopených místnostech poblíž radiátoru. Ideální dávka vody musí dostatečně provlhčit kořenový bal a dobře vyschnout během asi dvou až třech dnů (v chladnějších podmínkách a u kaktusů raději dříve). Další zalití následuje až po dobrém proschnutí substrátu. To znamená, že většinu běžných sukulentů zaléváme v období od jara do podzimu a zimují-li v teplém bytě, pak i v zimě asi 2-3krát za týden (kaktusy jen od jara do podzimu 1-2krát za týden, od listopadu do začátku března vůbec). Při zimování v teplotách 10 - 15 stupňů Celsia asi jen 1krát za týden či 14 dní. Při pravidelném zalévání (rostlina má dostatek zelené hmoty, tedy i dostatečnou zásobu vody) těmto rostlinám nevadí občasné vynechání zálivky.
- **Půda:** lze ji koupit i v menším balení. Můžete si jí namíchat sami v poměru 1 díl kvalitní půdy (bez organických zbytků, které by mohly zahnívat) + 1 díl rašeliny + 1 díl štěrkopísku, perlitu, antuky, nebo drobného keramzitu pro zlepšení propustnosti půdy.
- **Přesazování:** nádoba by neměla být o moc větší, než ta původní (než kořenový bal rostliny), prosychání nadměrné nádoby by mohlo trvat příliš dlouho. Při výběru misky dbáme na výsledný dojem celkové kompozice. Pěstování ve velmi malých nádobách či na kamenech není u sukulentů velký problém. Obnáší to však pravidelné i každodenní zalévání, neboť takové misky velice rychle prosychají. Řešením může být vhodná podmiska, která zajistí rostlině dostatek času k zásobení vodou. Po přesazení je vhodné vyčkat s prvním zalitím jeden až dva dny, než zaschnou poranění na kořenech.

- **Škůdci:** nejčastěji se vyskytujícím škůdcem na sukulentních rostlinách je vlnatka (kořenovka, vlnovník). Patří mezi červce, je to plochý, bílý brouček asi 1-2 mm velký. Nejraději se usazuje na koncích výhonů (na vrcholku u kaktusů) a na kořenech. Dříve než samotného škůdce zaregistrujeme na rostlině jeho larvy ukryté ve vatových chomáčcích, které jsou velké asi 2 mm. Na vlnatku působí většina přípravků na savé škůdce, které jsou běžně k dostání v prodejnách se zahrádkářskými potřebami a drogeriích. Nejúčinnější jsou přípravky dotykové a požerové. Postřík připravíme dle návodu, aplikujeme na rostlinu a zbylým roztokem ještě můžeme rostlinu zalít. Ošetření je potřeba zopakovat po 2 - 3 dnech (postřiky působí pouze na dospělé jedince, ne na jejich vajíčka a larvy).

Tvarování

Bonsaj je zjednodušeně řečeno styl úpravy rostliny, její miniaturizace a sladění s miskou. Plnohodnotnou bonsaj lze tedy vytvořit i z mnoha druhů sukulentních rostlin. Můžete tedy dosáhnout podobných tvarů a kompozic jako u tradičních bonsajů vypěstovaných z dřevin.

- **Kořeny:** není potřeba je zakracovat, u choulolistivých druhů by čerstvé rány ve vlhké půdě mohly vést k zahnití. U starších rostlin působí velmi efektně obnažení hlavního kořenového větvení. Při každém přesazení však můžeme kořeny obnažit jen o malý kousek.
  - **Kmen:** tloušťka závisí na druhu rostliny a na jejím stáří. Nejrychleji kmen a větve sílí, dáme-li rostlině dostatek vláhy a necháme-li ji bujně růst. Pro dosažení dojmu starého stromu je však alespoň občasné stříhání nezbytné. K zesílení kmene proto využijeme "nechtěné větve," a to tak, že je necháme nejdříve bujně růst, pak je odstraníme úplně, zatímco "chtěné větve" pravidelně zakracujeme.
  - **Koruna:** tvaruje se výhradně zastříhováním. Ohýbání větví a kmene pomoci drátu se u sukulentních rostlin nepoužívá. Jednou z předností těchto rostlin je jejich velká regenerační schopnost. Můžeme je tedy i radikálně seřezat kdykoli během období růstu. Nové výhonky vyrazí obvykle těsně nad posledními listy, které na zakrácené větvi zůstanou a porostou ve stejném směru jako listy, nad kterými vyrůstají. Tohoto předpokladu tedy využijeme pro "nasměrování" budoucích výhonů - tedy větev zakrátíme kousek nad listem, v jehož směru chceme mít nový výhon. Je-li rostlina dostatečně vitální, zakrácená větev se rozvětví na více výhonů.
  - **Tvar:** zde neexistuje jednoduchý univerzální návod. Jako inspiraci mohu doporučit některou z mnoha publikací o bonsajích. U mnoha druhů sukulentních rostlin je však styl tvarování již předem daný jejich stavbou těla a způsobem růstu. Má rada je oprostít se od zažitých stereotypů "klasických bonsajů". Raději dejte dostatek prostoru nejen své tvořivosti, ale také tvarované rostlině, aby se mohla projevit v celé své přirozenosti.
-